

Lausunto hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön Kukonahon tuulivoimaloiden käsittely tekninen lupajaos 25.5.2021 § 32-39

Teklupaj 16.09.2021 § 6
266/10.03.00.01/2021

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

OHEISMATERIAALI: Hallinto-oikeuden lausuntopyynnöt

Valmistelija

Rakennustarkastaja p. 040 344 7250

Taustaa

Nivalan kaupungin Sarjankylällä sijaitseva Kukonahon tuulipuiston yleiskaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyn jälkeen 17.12.2015.

Yleiskaavassa yhdeksän tuulivoimalan kokonaiskorkeudeksi on hyväksytty 210 metriä ja kokonaistehoksi 30 MW.

Rakennuslupien 1. käsittely

Hankkeelle on myönnetty kaavan mukaiset **rakennusluvut** yhdeksän voimalan rakentamiseksi. Rakennusluvut ovat tulleet lainvoimaisiksi 22.3.2017, jolloin rakennuslupia koskeviin valituksiin on annettu päätös Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa. Rakennusluville on haettu ja annettu jatkoaikaa aloittamiselle 11.11.2020 saakka sekä jatkoaika on käsitelty lupajaoksen kokouksessa 19.11.2020 itseoikaisuna, jolloin jatkoaikaa on annettu aloittamiselle 23.3.2022 saakka.

Tuulivoimaloiden rakentamista ei ole aloitettu lainvoimaisilla rakennusluvilla, koska tuulivoimaloiden kehitys on ollut nopeaa eikä Tm Voima Kukonaho Oy:n mukaan ole kannattavaa rakentaa rakennuslupien mukaisia tuulivoimaloita.

Rakennuslupien 2. käsittely

Tuulivoima yhtiö on hakenut poikkeamia kaavasta ja rakennuslupia vuonna 2019. Poikkeamisella haettiin voimaloiden kokonaiskorkeuden nostamiseksi 240 metriin ja kahdeksan tuulivoimalan yhteistehon nostamiseksi 45 MW:iin. Lupajaos ei myöntänyt äänestyksen jälkeen poikkeamia eikä myöskään rakennuslupia.

Rakennuslupien 3. käsittely

Tuulivoimayhtiö on hakenut vuonna 2020 rakennuslupia vähäisellä poikkeamisella kahdeksalle 210 metriä korkeille tuulivoimaloille, joiden kokonaisteho on 45 megawattia.

Peruste hakemukselle uusien oli voimalamallien tehokkuuden parantuminen.

Rakennusluvut myönnettiin lupajaoksen kokouksessa 19.11.2020. Päätöksistä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Rakennuslupien 4. käsittely

Tuulivoimayhtiö haki uusia poikkeamia ja rakennuslupia keväällä 2021.

Poikkeamisella haettiin kokonaiskorkeuden nostamiseksi 230 metriin ja hankkeen yhteistehon nostamista 45 MW:iin.

Poikkeamiset ja rakennusluvut jätettiin pöydälle äänestyksen jälkeen äänin 4-3 siksi aikaan, kun saadaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta päätös tehtyyn valitukseen, joka koski teknisen lupajaoksen 19.11.2020 jatkoaika- sekä rakennuslupapäätöksiä.

TM Voima Kukonaho Oy on lähestynyt teknistä lupajaosta 12.5.2021 päivätyllä kirjeellä, jossa pyytää lupajaosta käsittelemään poikkeamiset ja rakennusluvut muutoksenhakukelpoisella päätöksellä, koska muu ratkaisu olisi vastoin hallintolainsäädännössä viranomaisille asetettua hallintoasioiden käsittely- ja ratkaisuvollisuutta.

Poikkeamiset ja rakennusluvut myönnettiin lupajaoksen kokouksessa 25.5.2021 äänestyksen jälkeen äänin 4-3.

Myös näistä päätöksistä on valitettu.

Tämä lausunto koskeen rakennuslupien 4. käsittelyn päätöksistä tehtyä valitusta.

Valitukset teknisen lupajaoksen 25.5.2021 §:ssä 32-39 tekemistä poikkeamisista ja rakennuslupapäätöksistä.

Valittajat

Elisa Helander ja Tuomas Sarjanoja ym. valtakirjalla
Tuomas Sarjanoja ym. valtakirjalla

Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola-Pohjanmaa/Elina Mehtätalo

Valittajien vaatimuksen mukaan tuulivoimaloille myönnetyt poikkeamiset tulee hylätä ja myönnetyt rakennusluvut tulee kumota sekä palauttaa uudelleen käsiteltäviksi.

Valittajien perustelut vaatimuksille:

1. Valittajat katsovat, että tuulivoimarakentaminen on aluerakentamista, jonka johdosta tuulivoimakaavan viereisten kiinteistöjen omistajilla ja haltijoilla on 193 §:n mukainen valitusoikeus ja tuulivoimaloiden aluerakentaminen estää valittajien oikeutta käyttää tuulivoimalakaavan lähellä olevien alueiden kaavoittamisen muuhun käyttöön.
2. Kuntalain perusteella valitusoikeus on kaikilla kunnan jäsenillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valittajat katsovat, että voimaloiden rakentaminen kiinteistöjen estävät rakentamisen ja käyttämisen tulevaisuudessa.
3. Koska tuulivoimaloiden tyyppejä ei ole vahvistettu, voi voimaloiden kokonaisteho nousta yli 45 MW.

4. Tuulivoimaloiden roottorin koon kasvun vaikutuksen muutos kaavoitusvaiheessa olleisiin voimalatyyppeihin on valtava. Roottoreiden pyörimisala kasvaa, ja tämä valtava kasvu rajoittaa ja estää linnuston, nisäkkäiden ja lepakoiden pesimisen.
5. Esitetyt väitteet teknisen kehityksen vaikutuksista voimaloiden tehontuotannon kasvuun näyttää hämäykseltä.
6. Valokuvasovitteet harhauttavat
7. Luvan hakijan taloudelliset syyt eivät ole erityinen syy myöntää poikkeamista.
8. Poikkeamisenmenettelyä ei ole tarkoitettu ympäristöönsä merkittävästi vaikuttaviin teollisen mittaluokan rakennushankkeisiin.
9. Poikkeamisen soveltaminen kokonaisen tuulipuiston rakentamisen muutoksissa ei ole hyvän hallintotavan mukaista.
10. Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 25.2.2021 tuulivoimaloiden suojaetäisyyksiksi 2 km asutukseen.
11. Rakennuslupia ei olisi tullut myöntää samassa kokouksessa poikkeamisien kanssa.
12. Rakennusluvut on myönnetty, vaikka asiakirjoja on puuttunut.
13. Toteutettavaa voimalatyyppiä ei ole yksilöity.
14. Päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa.
15. Päätökset ovat syntyneet virheellisessä järjestyksessä, koska esittelijä on esteellinen, koska hän ollut mukana valmistelemassa valitusta. Hallintolain mukaan esteellinen virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn.
16. Päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa, koska päätökset poikkeavat yleiskaavan määräyksistä niin laajasti.
17. Tarvittavia lausuntoja ei ole pyydetty
18. Mahdollistetaanko kolmenlaiset rakennusluvut.
19. Kukonahon tuulivoima-alueella sijaitsee Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen mukaan susireviiri, joka on lisääntyvä lauma. Arviointiselostuksessa on tarpeen arvioida, voiko hankkeella olla vaikutuksia suden lisääntymis- ja levähdyspaikoille

Esittelijän vastine valituksiin:

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lupajaos toimii rakennusvalvontaviranomaisena. Lupajaos rakennuslupaviranomaisena myöntää rakennusluvut, joita ei ole delegoitu rakennustarkastajalle sekä myöntää poikkeamiset. Poikkeaminen voidaan myöntää erityisestä syystä, jos poikkeaminen ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueen käytön muulle järjestämiselle, ei vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista, eikä vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista eikä johda vaikutukseltaan merkittävään rakentamiseen tai ei aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

1. tuulivoimarakentaminen ei ole aluerakentamista. MRL:n mukaan aluerakenteella tarkoitetaan väestön, asumisen, työpaikkojen ja tuotantotoiminnan, palvelujen ja vapaa-alueiden sekä näiden yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen yleispiirteisistä sijoittumista ja niiden keskinäisiä suhteita.

2. Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on: viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa, kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa. Valittajista Jani Torssosella, Marja-Leena Torssosella, Raimo Knuutilla Jouko Vierimaalla, Juha Vierimaalla ja Olavi Niskasella on MRL:n mukainen valitusoikeus.
3. Voimalatyyppi ei vaikuta voimaloiden yhteistehoon.
4. Voimalatyyppin roottorin kasvamisen vaikutukset on selvitetty vaikutustenarvioinnissa
5. Voimaloiden tekninen kehitys kulkee koko ajan eteenpäin ja uudet voimalamallit ovat tehokkaampia
6. Voimaloiden korotuksen vaikutustenarviointia varten on laadittu valokuvasoitteet ja näkemäanalyysi. Analyysin mukaan lähivaikutusalueella korotetut voimalat näkyvät pääosin samoille alueille kuin kaavassa esitetyt. Viranomaisen tulee luottaa asiantuntijan tekemiin selvityksiin.
7. Erityinen syy poikkeamiselle on tuulivoimaloiden nopea kehitys ja se, että Nivalan kaupunginvaltuusto on näyttänyt vihreää valoa tuulivoimaloille ja tuulivoimayhtiöllä on oikeus olettaa, että vahvistettu osayleiskaava toteutuu,
8. Osayleiskaava on laadittu ja vahvistettu tuulivoimalaitoksille
9. Kyseessä on poikkeaminen kaavasta. Poikkeaminen on päätöksessä perusteltu ja MRL:n 171:n mukaista
10. Nivalan kaupungin valtuuston 25.2.2021 tekemä päätös ei koske takautuvasti vahvistettua osayleiskaavaa.
11. Rakennusluvut voidaan myöntää samassa kokouksessa, jolloin valitusajat lähtevät samaan aikaan.
12. Rakennusluvuissa on ollut tarvittavat myöntämiseen tarvittavat asiakirjat.
13. Toteutettava voimalatyyppi yksilöidään ennen rakentamiseen ryhtymistä. Voimalatyyppiä ei ole järkevää yksilöidä hakuvaiheessa, koska kehitys on voimakasta ja valitukset siirtävät rakentamista.
14. Päätöksen tehnyt viranomainen on rakennuslupaviranomainen, jolla on valta myöntää poikkeamiset.
15. Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksuton.
16. Poikkeamiset on hyväksytty MRL:N mukaisesti ja perustelut ovat esitetty pöytäkirjassa.
17. Kaikki tarvittavat lausunnot on ollut käytettävissä.
18. Hakija on hakenut uusia rakennuslupia ja kun edellytykset ovat täyttyneet lupien myöntämiseen, ne on myönnetty
19. Luontoselvitykset on tehty Kukonahon tuulipuiston yleiskaava-vaiheessa vuonna 2013. Luontoselvityksessä alueen lajisto koostui tavanmukaisista lajeista. Alueen yleisempiä nisäkkäitä olivat hirvi,

metsäjänis, orava ja kettu. Alueella todettiin olevan vahva hirvikanta. Alueella todettiin myös ilveksen lumijäljet. Myös metsäkauriita todettiin. Luontoselvityksen aikaan alueella ei todettu susia. Alueen hirvikanta oli voimissaan. Sudet ovat tulleet alueelle hirvien perässä ja nyt alueen hirvikanta on vähentynyt. Kaavaselostuksessa vaikutukset eläimistöön todetaan, että hankkeella ei arvioida olevan merkittävää haitallista vaikutusta tavanomaisten eläinlajien tai suojelullisesti arvokkaiden eläinlajien esiintymiseen.

Nivalan kaupungissa on suuri huoli susien yleistymisestä, koska ne tulevat lähemmäksi asutusta koko ajan. Nivalan kaupunginhallitus on vedonnut maa- ja metsätalousministeriöön, jotta susien kannanhoidollinen metsästys on sallittava. Nivalan kaupunki on joutunut muuttamaan koulureittejä susien vuoksi. Esimerkiksi Sarjankylällä kouluauto ajaa nyt siten, että koululaisten matka pysäkillä on mahdollisimman lyhyt.

Esittelijä

Rakennustarkastaja Kiviahde Kaija

Päätösesitys

Lupajaos hyväksyy valmistelijan laatiman lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

OTE:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus